

Aan de slag met tekstloze prentenboeken

Jantien, Jannetje en Marco delen hun ervaringen met tekstloze prentenboeken.

BLIJ MET EEN BIJ VAN NYNKE TALSMA, ANDY ENGEL EN JUDITH KOPPENS.

In groep 1-2 van Jantien werken de kinderen in de insectenclub. Hier is onder andere een imker werkzaam die zorgdraagt voor de bijen. In het clubhuis is ook een winkel waar de imker zijn eigen honing verkoopt. Als impuls om naar de eigen schoolomgeving te kijken, gebruikt Jantien het boek: *Blij met een bij*. Een boek zonder woorden, maar wel een boek dat veel te vertellen heeft. Niet tevreden met de kale stad. Er is geen bloem te vinden. Uit het boek halen de kinderen dat we beter voor de bijen moeten zorgen. Het zet ons aan het denken: is ons eigen schoolplein wel geschikt voor bijen? Jantien kijkt met de kinderen kritisch rond op het eigen plein. Ook daar zijn niet veel bloemen te zien. De plantjes die er wel zijn, worden vertrapt door spelende kinderen en de bloemen worden dikwijls door de kleuters geplukt. Met deze kwestie gaan aan de slag. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het plein een fijne plek wordt voor de bij? De kinderen bedenken dat we borden moeten maken om de planten en bloemen te beschermen. De kinderen gaan meteen aan de slag. De borden worden getekend en er komt een onderschrift bij zodat iedereen weet wat de bedoeling is: *niet plukken!* Of *hier niet lopen!*

i Jantien Hoekman is leerkracht op de Willibrordschool in Amsterdam

EILAND VAN MARK JANSSEN

In groep 3 gebruiken we het tekstloze prentenboek *Eiland* (Mark Janssen) waarin de schildpad een reizend eiland vormt voor schipbreukelingen, als onderdeel van een

reeks binnen het thema "Wij maken een zeeaquarium." Tijdens het snuffellezen bekijkt en leest een groepje kinderen het boek met groot enthousiasme. Ze benoemen tot in het detail wat ze zien, waardoor een verhaal ontstaat. De hoge betrokkenheid van het groepje brengt leerkracht Jannetje op het idee om *Eiland* met de hele groep te lezen.

We komen samen op verhaal door enkel te vragen: Wat zie je en wat valt je op? Door denk- en kijktijd te geven gaan de kinderen écht naar details zoeken. Opvallend genoeg richten de kinderen hun aandacht niet op de mensen. De focus van de groep ligt met name op de schildpad en zijn emoties, de achtergrond en de oceaan. Ze gebruiken hierbij rijke taal: Op de ene prent kijkt de schildpad bedenkkelijk en op een andere plaat is hij rustig en kalm. Voor de achtergronden gebruiken de kinderen woorden als onstuimig, hysterisch en kleurrijk om de bewegingen van het oceaanwater te omschrijven. Als alle platen besproken zijn, vat Jannetje met de groep het verhaal kort samen. Nu volgt een schrijf-tekenopdracht: Welk dier kan jouw eiland zijn? De kinderen tekenen hun eilanddier en laten zich inspireren door het kleurgebruik in het boek. Al tekenend ontstaan de eerste eigen verhalen. De volgende dag verbindt Jannetje een schrijfopdracht aan het eigen eilanddier. Ze schrijven hun eigen verhaal: Wat is er gebeurd waardoor je nu op een eilanddier zit? Welk avontuur beleef je onderweg en waar brengt je eilanddier je naartoe?

i Jannetje Blokter is leerkracht op de Willibrordschool in Amsterdam.

HET BOS VAN SEBASTIÁN ILABACA

In de rode groep van de Julianaschool kan je op berenbezoek. In verschillende hoeken in de klas krijgt spel gestalte rondom informatie en verhalen die we over beren lezen en horen. Bij de vertelafel komen deze twee werelden samen. De kinderen richten er hun eigen berenbos in en bedenken daarbij een verhaal waarin 'weetjes' over beren naar voren komen.

Met het tekstloze en uitklapbare prentenboek *Het Bos van Sebastián Ilabaca* geven we een stevige impuls aan het ontwerpen van deze verhalen. Het boek staat in zijn volle lengte van bijna 3 meter uitgestald op de tafels en trekt als een magneet de aandacht. Het is nu niet belangrijk dat in het boek de verhaallijnen van de dieren in het bos en de mensen bij elkaar komen. Onze aandacht gaat uit naar de tientallen dieren die in het bos rondlopen. En dan natuurlijk vooral naar de beren!

Ze zijn op wonderlijke manieren uitgedost. Sommige beleven alledaagse berendingen, andere zijn aan het hoepelen bij het water. Soms doen de taferelen surrealistisch aan. Zo zien we een beer met een ander dier op zijn rug en dwaalt er een verklede omabeer rond in het bos. Het draagt bij aan de verhalen die loskomen bij de kinderen. Zo zijn de vaderbeer en zijn zoon net wakker geworden uit hun winterslaap. Ze komen naar buiten om eten te zoeken. De beer met de hoepel viert vandaag zijn feestje en is in afwachting van zijn vriendjes alvast gaan hoepelen. De omabeer komt ook op visite bij het feestje. Terwijl we met elkaar op verhaal komen, kijken we goed naar de handelingen die de dieren uitvoeren en proberen we vast te stellen hoe ze zich daarbij voelen. Zijn ze trots, blij, dapper, ... en hoe zou dat komen? Steeds opnieuw dienen zich nieuwe verhalen aan. We leggen ze vast op papier en verwerven daarmee een goede basis voor het spel in onze vertelafel!

i Marco Moerbeek is leerkracht in groep 1-2 op de Julianaschool in Schagen